

BUDGETUNDERLAG

2021

Myndigheten för
stöd till trossamfund

Till
Regeringen
Kulturdepartementet

BUDGETUNDERLAG FÖR 2021

Myndigheten för stöd till trossamfund, SST, överlämnar härmed budgetunderlag för budget-året 2021 – 2023 till regeringen. Budgetunderlaget innehåller även myndighetens förslag till prioriteringar och utveckling.

Utgiftsområde 17 Trossamfund

9.1 Myndigheten för stöd till trossamfund

9.2 Stöd till trossamfund

tkr	Utfall	Prognos	Beräk- nat	Beräk- nat	Beräk- nat
År	2019	2020	2021	2022	2023
Förvalt- ning 9.1	12 463	13 080	16 939	17 447	17 970
Stöd 9.2	78 213 □	81 919 □□	110 000	110 000	110 000

□ För projektbidragen kan myndigheten nyttja ett beställningsbemyndigande vilkets villkor är indikativt. Utestående åtagande är 7 172 tkr för 2020 och 594 tkr för 2021.

□□ Anvisat anslag ska reduceras med statens kostnad för avgiftsuppbörd och blir då 3 915 tkr lägre.

Anslag 9.1: Prognos 2020 redovisas enligt beslut i regleringsbrev inklusive de äskanden som görs i detta underlag. Beräkningar för år 2021 följer intentionerna i detta budgetunderlag och för år 2022–2023 har beräkningar gjorts med samma procentuella påslag som i regeringens budgetproposition, samt tillfogats en procentuell uppräknings av de ytterligare äskanden som finns i årets underlag.

Anslag 9.2: Prognos och beräkningar för åren 2021–2023 har gjorts i kostnadsläge 2020.

1. SAMMANFATTNING

Anslag 9:1 Myndigheten för stöd till trossamfund

Uppräkning med summa: 4 150 000 kr

Anslag 9:2 Stöd till trossamfund

Uppräkning med summa: 28 150 000 kr

Myndigheten för stöd till trossamfund föreslår följande höjningar av anslaget:

- en uppräkning av förvaltningsanslaget med 4 150 000 kr
- en allmän uppräkning av organisationsbidraget med 12 000 000 kr
- en uppräkning av verksamhetsbidraget med 400 000 kr
- en uppräkning av projektbidraget med 15 750 000 kr

2. BAKGRUND

Som underlag till budgetunderlaget hänvisas till myndighetens årsredovisning för 2019, samt uppgifter om antalet betjänade inom trossamfunden 2018 (bilaga).

3. INLEDNING

Trossamfundens roll i, och betydelse för, samhället har fortsatt att öka under senare år. I både budgetpropositionen för 2018 och 2019 tar regeringen upp trossamfunden som en omistlig del av civilsamhället och visar på det nödvändiga och självklara bidrag som trossamfunden ger till både samhället och enskilda medborgare när det gäller kunskap, förståelse och respekt för andra och stöd i etiska och existentiella frågor. Regeringen har också tidigare tagit upp trossamfundens unika bidrag i integrationsprocesser och stora samhällsinsatser i form av andlig vård inom sjukvården, generationsöverskridande verksamhet, socialt ansvarstagande för utstötta människor med mera. Därtill kommer också trossamfundens viktiga betydelse och nödvändiga engagemang i flyktingmottagandet under 2015–2017. Regeringen tar också särskilt upp att många religiösa lokaler blivit måltavlor för hat och skadegörelse, något som är oacceptabelt i ett öppet och demokratiskt samhälle.

Under de första 12 åren på 2000-talet höjdes inte statsbidraget till SST. Med tanke på inflation, löneökningar och allmänna kostnadsökningar har det i realiteten sänkts. År 2012 höjdes statsbidraget glädjande nog med 20 % så att det kom till den nivå som det borde ha legat på om en vanlig årlig uppräkning hade skett. År 2013 återkom de 10 miljoner i lokalbidrag som riksdagen tillfälligt sänkte lokalbidraget med år 1997. Likaså skedde en ökning med 3 miljoner till den andliga vården inom sjukvården.

Fortfarande ligger många uppgifter och utmaningar framgent, t.ex. att:

- trossamfunden tydligare ses som en del av civilsamhället med deras unika bidrag i integrationsprocesser genom att skapa mötesplatser, ge rum för mål- och meningsfrågor i en för många invandrare kaotisk situation, skapa bryggor mellan hemland och ens nya land. Något som särskilt accentuerats under 2015 - 2017 i samband med de flyktingströmmar som sökte sig till Sverige.
- de trossamfund som i huvudsak betjänar invandrare växer genom bland annat de politiska händelser som äger rum världen över. Därför behöver de bygga upp eller vidareutveckla en basstruktur av gudstjänst- och församlingslokaler också utanför storstadsområdena, anställa utbildade religiösa funktionärer och bygga upp en fungerande administration.

Istället för att kunna stärka detta behov av uppbyggnad kommer år 2020, som redovisas nedan, inte någon ny utlysning av bidrag till lokaler att kunna göras. Inte heller det särskilda utbildningsbidraget för trossamfundsfunktionärens högre utbildning (som inte kan ges i Sverige) ryms. Med den starka ökningen av betjänade, och trossamfundens behov av ett någorlunda stabilt antal kronor per person gällande Organisationsbidraget, ryms inte nya utlysningar för dessa två projektbidrag år 2020 utan endast de utestående åtaganden myndigheten har gällande beställningsbemyndigandet.

- efterfrågan är fortsatt stor av trossamfundens närvaro genom den andliga vården inom sjukvården, inte bara för patienter och närstående utan också för personal.
- behovet att föra en gemensam dialog, på alla plan och runt om i landet, kring värderings- och värdegrundsfrågor ökar i den berikande mångfald som Sverige mer och mer utgör.
- utmaningen för trossamfunden att bearbeta och motarbeta frågor kring våld, diskriminering och isolationism växer.
- efterfrågan ökar kring samverkan mellan SST, trossamfunden och kommuner/landsting/regioner när det gäller frågor kring både när krisen har inträffat och att arbeta förebyggande kring frågor som rör social hållbarhet.
- tillsammans med andra myndigheter motverka hatbrott mot religiösa lokaler, försvara alla individers rätt att utöva sin religion, arbeta mot diskriminering och hedersrelaterade brott.
- antalet statsbidragsberättigade trossamfund ökar. Under från år 2020 har ytterligare ett stort trossamfund, trossamfundet Jehovas vittnen, beviljats rätten att vara statsbidragsberättigat.

Detta sammantaget gör att SST återkommer med ett budgetunderlag som särskilt vill lyfta fram behovet av att ytterligare stärka organisationsbidraget, utöka lokalbidraget så att det blir funktionellt, behovet av att fortsätta satsa på den andliga vården inom sjukvården, fortsatt stärka SST:s arbete inom krisberedskap och förebyggande arbete och permanenta det uppdrag som hittills gått under namnet Värna demokratin.

4. ALLMÄNT

Myndighetens verksamhet baseras på Lag om stöd till trossamfund, SFS 1999:932, Förordning om statsbidrag till trossamfund, SFS 1999:974 (med senare ändringar) och Förordning med instruktion för Myndigheten för stöd till trossamfund, SFS 2017:104.

Regeringen framhåller i proposition 1998/99:124 *”Staten och trossamfunden – stöd, medverkan inom totalförsvaret m.m.”* religionens positiva roll och betydelse: ”Trossamfund är generellt sett samhällsnyttiga organisationer som medverkar i den ständigt pågående normbildningsprocessen och denna process är nödvändig för att upprätthålla och stärka de grundläggande värderingar som vårt samhälle vilar på.” (sid. 60).

I budgetpropositionen för år 2017/18 skriver regeringen: *”Det statliga stödet når fler betjänade och därmed har det främjat en ökad religiös mångfald.”* Vidare skriver regeringen: *”Regeringen bedömer slutligen att trossamfunden aktivt bidragit till samhällsnyttig verksamhet under året. En viktig slutsats från året som gått är att trossamfunden blivit en allt viktigare aktör för många kommuner och myndigheter. Trossamfunden samlar många individer och uppfyller viktiga uppgifter i lokalsamhället.”* Av förklarliga skäl var övergångsregeringens budgetproposition för 2018/19 mer fåordig men det finns inget som tyder på att vad den tidigare sagt inte fortfarande har sin giltighet.

I förordningen är det 22 trossamfund och samverkansorgan som är berättigade till statsbidrag uppräknade. (Bibeltrogna Vänner erhåller dock ej längre organisationsbidrag på grund av att de är under 3 000 betjänade och ej tillhör något samverkansorgan.) Samverkansorganet Islamiska Samarbetsrådet (ISR) representerar 7 riksorganisationer. I samverkansorganet Ortodoxa och österländska kyrkans ekonomiska råd (OÖKER) ingår 18 trossamfund. Sveriges Buddhistiska Samarbetsråd (SBS) bestod av 22 självständiga trossamfund av olika storlek vilka representerar de tre huvudinriktningarna inom Buddhismen. Under år 2019 ansökte, och beviljades av Kammarkollegiet ett nytt trossamfund kallat Sveriges Buddhistiska Gemenskap – SBG, och som från och med år 2020 är statsbidragsberättigat, samtidigt som det tidigare samverkansorganet ej längre är statsbidragsberättigat.

Myndigheten har under året fördelat statsbidrag till 66 trossamfund med över 869 000 (2018) bidragsgrundande personer, inklusive de danska-, norska- och isländska kyrkorna. Av totalt nästan 2 500 församlingar har dryg 950 fått del av organisationsbidrag. Ytterligare 53 församlingar tog under året emot etableringsbidrag för nystartad församling/trossamfund.

En betydande verksamhet inom civilsamhället

Det statliga stödet till trossamfund ska bidra till att skapa förutsättningar att bedriva en aktiv och långsiktigt inriktad religiös verksamhet i form av gudstjänst, själavård, undervisning och omsorg. (Lag om stöd till trossamfund, SFS 1999:932, 2 §)

För år 2018 redovisade de trossamfund som föregående år var statsbidragsberättigade 869 009 betjänade personer vilket var en ökning med 21 401 personer jämfört med året innan. Detta i huvudsak beroende på att fler trossamfund under de senare åren har blivit statsbidragsberättigade, och många av dessa trossamfunds betjänandeantal växer starkt varje år. En annan viktig orsak är också att det treåriga projekt kring kvalitetssäkring av trossamfundens statistiska uppgifter avslutades i och med 2015 och de uppgifter som lämnats till SST härrör sig nu från uppdaterade register hos alla statsbidragsberättigade trossamfund.

Under år 2020 planeras en kvalitetssäkring och genomlysning av denna redovisningsmodell, speciellt med hänvisning till de förändrade registreringsreglerna under GDPR.

Verksamheten inom de bidragsberättigade trossamfunden är betydande. Enligt Sverigeräkningen 2000 – en undersökning av antalet gudstjänstbesök en helg kring sekelskiftet – gjordes under helgen drygt 256 000 gudstjänstbesök i församlingar inom de genom SST bidragsberättigade trossamfunden. Detta innebär 48 % av samtliga gudstjänstbesök. Inom Svenska kyrkan gjordes (inkl. kyrkliga förrättningar) ca 250 000 gudstjänstbesök. Källa: *Det religiösa Sverige*, sid. 301, redaktör Margareta Skog (Libris). Under år 2019 publicerade myndigheten en kunskapsöversikt med arbetsnamnet ”*Rapport med statistik gällande religiös mångfald, tillhörighet och samhörighet i Sverige*” (vilken också utgavs i en engelsk översättning med titeln: ”*The Religious Landscape of Sweden – Affinity, Affiliation and Diversity in the 21st Century*”) vilken förhoppningsvis skall kunna komplettera äldre undersökningar.

5. ANSLAG 9:1 Myndigheten för stöd till trossamfund

5.1. Kansli

Myndighetens kansli är förlagt till Ekumeniska centret vid Alviks Torg i Bromma. Närheten till de olika organ som sysslar med frågor gemensamma för flera trossamfund ger stimulerande kontakter, bra möjligheter till informationsutbyte och goda förutsättningar för samordning av vissa funktioner. Detta tas upp som något positivt i Departementsskrivelsen Ds 1999:12 om ”*Statens stöd till andra trossamfund än Svenska kyrkan*”. Totalt finns 10 organisationer i centret med cirka 270 arbetsplatser.

I budgetpropositionen 2011/12 tillfördes anslaget till SST (myndigheten) en höjning på 40 % vilken var glädjande. Skälet till detta var enligt budgetpropositionen att SST ”*ska bättre kunna möta de ökande behoven av stöd till trossamfunden, utöver statsbidraget, att vara expert i allmänna religions- och trossamfundsfrågor samt för att möta de ökade kraven på fördelning och uppföljning av statsbidraget*”. I 2015 års budget tillfördes anslaget 1,5 miljoner. Därutöver flyttades 1 miljon från bidragsdelen till kansliet för att täcka kostnaderna för att SST från och med 1 juli 2014 fullt ut administrerar statsbidraget till andlig vård inom sjukvården. I budgetpropositionen för 2017/18 tillfördes anslaget 2,4 miljoner för att bättre kunna stödja kommuner och myndigheter i kontakten med trossamfund och att än tydligare kunna involvera trossamfunden i krisberedskap och det demokratistärkande arbetet.

Sammantaget har SST idag (februari 2020) 10 heltidstjänster fördelade på 11 personer (20 000 timmar). Inkluderat i dessa tjänster är en tidsbegränsad tjänst som projektledare för regeringsuppdraget gällande att höja kunskapen om säkerhet för moskéer och muslimska församlingar, samt en deltidstidsbegränsad anställning som assistent. En person är studieledig på 40 % samt en person på föräldraledighet. Från början av året har inte ordinarie tjänst som direktör varit tillsatt. Det är därför endast 17 200 timmar i praktiken.

5.2. Krisberedskap

Trossamfundens betydelse i krisberedskapen har sedan 1990-talet utvecklats till ett område som alltfler samhällsaktörer framhåller som viktigt och nödvändigt. Utvecklingen har också gått från att rusta och förbereda sig inför kriser och katastrofer till att förebygga och förhindra att kriser och katastrofer uppstår.

Kriser och katastrofer i Sverige har blivit vidgade begrepp som spänner från olyckor och naturkatastrofer till orostillstånd och terrorattentat.

I olika händelser som drabbat Sverige har komplexiteten och variationen av kultur, religion, uttryckssätt och kontaktvägar visat sig skapa ett allt större behov av kunskap om och kontakter med det mångkulturella och mångreligiösa Sverige.

Majoriteten av Sveriges kommuner och myndigheter har ett omfattande kunskapsbehov gällande det mångkulturella och mångreligiösa samhälle som Sverige är idag. Krisberedskapskontakter behöver uppdateras och utforskas för att utgöra ett nödvändigt komplement till kommuner och myndigheters krisberedskapsarbete.

I budgetproposition 2007 formulerar regeringen SST:s uppgift på krisberedskapsområdet: ”Vid kriser och katastrofer är behovet omfattande av insatser från trossamfunden, för effektiv samverkan med andra parter behöver samfunden samordna sina insatser.”

Ett breddat fokus från förberedande inför kriser och katastrofer till ett förebyggande av kriser, katastrofer och orostillstånd är idag tydligt. Ett tryggt och socialt hållbart samhälle har i händelser hotats och fortsätter att hotas av sociala orostillstånd. Demokratin utmanas av våldsbejakande extrema rörelser och individer som återfinns i olika miljöer i vårt samhälle.

När tryggheten i att leva, bo och verka i Sverige hotas av orostillstånd och antidemokratiska våldsbejakande extremister krävs samlande krafter i alla miljöer som vill och kan bidra med ökat samhällsengagemang och samverkan i stabilitetsåtgärder.

Trossamfunden har genom olika regeringsuppdrag som gäller värnandet av demokratin sedan flera år påbörjat att rustas och bearbetas för en aktivare roll i samverkan med kommuner och myndigheter. Utmaningen är att med långsiktighet och förtroende skapa relationer mellan trossamfund, myndigheter och kommuner.

Trossamfunden är samlande krafter som verkar i alla samhällets miljöer. Trossamfundens krafter, resurser och kontakter är något som bättre kan tas tillvara och samverkas med i olika sammanhang.

Myndigheten för stöd till trossamfunds arbete i hela krisberedskapsområdet med kontaktskapande insatser mellan trossamfund, myndigheter och kommuner, kunskapshöjande insatser och olika förebyggande insatser har hittills inte motsvarat den mängd behov som funnits på grund av resursbrist. En ytterligare tjänst finns från februari 2018 vilket är mycket positivt men inte tillräckligt då krisberedskapsarbetet omfattar betydligt mer än förberedande arbete inför kriser och katastrofer.

Från slutet av 2019 finns också en tidsbegränsad tjänst som projektledare för regeringsuppdraget gällande att höja kunskapen om säkerhet för moskéer och muslimska församlingar.

Myndighetens krisberedskapshandläggare har till huvuduppgift att finna arbetsmodeller för att utveckla och samordna trossamfundens lokala organisation inom krisberedskap i kommuner så att den även omfattar församlingar inom trossamfund som inte är knutna till SST.

Detta innebär:

- kontakt med samhällets krisberedskapsansvariga, företrädesvis i kommun.
- att utbilda i det mångreligiösa Sverige.
- att sammanföra ansvariga i kommun med ansvariga i trossamfund.
- att arbeta med och initiera interreligiösa råd tillsammans med kommuner.
- kontakt med ansvariga för trossamfundens arbete med krisberedskapsfrågor.
- att tillsammans med enskilda trossamfund utarbeta krisberedskapsplaner, delta i övningar och stödja lokalt mottagande av dessa. Stödja i utvärdering och revidering. Accentuerats särskilt i samband med de ökande brotten mot religiösa lokaler.
- kontakt med lokala interreligiösa råd.
- kontakt med församlingar inom de statsbidragsberättigade trossamfundet, Svenska kyrkan och andra trossamfund.
- kontakt med Svenska kyrkans beredskapsansvariga.
- kontakt med bl.a. MSB, Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap, Socialstyrelsen, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen och Migrationsverket.
- uppföljning och utvärdering av insatser vid kriser, katastrofer och händelser i kommuner där trossamfund varit eller kunnat vara aktiva.
- att bidra med processledning i arbetet med att skapa långsiktiga och relevanta relationer mellan trossamfund, kommun och myndigheter.
- att Myndigheten för stöd till trossamfund efterfrågas mer och mer när det gäller att samverka med andra myndigheter i frågor som rör trossamfundens roll och möjlighet inom krisberedskapsarbetet. Myndigheten för stöd till trossamfund efterfrågas också mer och mer i uppgiften att vara expertorgan som utbildare, kunskapsförmedlare och processledare.
- att Myndigheten för stöd till trossamfund efterfrågas alltmer vid händelser där operativa funktioner söker kontakter med, kunskap om och kompletterande lägesbild från trossamfundet.
- att utveckla samverkan mellan trossamfundens roll och uppgift inom krisberedskapsarbetet och arbetet med den andliga vården inom sjukvården.

Mot bakgrund av ovanstående utveckling i krisberedskapsarbetet finns följande att beakta:

Händelser, kriser och katastrofer behöver idag hanteras snabbt, effektivt och med förbättrade kontakter och kontaktvägar. I den uppbyggnadsfas av mångkulturella och mångreligiösa kontakter med kommuner och myndigheter som ofta sker parallellt med kunskapsförhöjande insatser åtgår personella och ekonomiska resurser som är omfattande för att kunna bistå många med, som det ofta beskrivs, akuta behov samtidigt.

För att kunna bistå i högre utsträckning operativt samt förebyggande behövs utökade resurser. Flera lokala satsningar behöver processtöd för att snabbt kunna bli viktiga exempel och rådgivare till andra.

I budgetpropositionen 2019/20:1 uttrycker regeringen sin oro över den ena av två stora utmaningar, nämligen ”det hat och hot som riktas mot troende och religiösa byggnader.” (Prop. 2019/20:, utg.omr. 17, sid. 131)

Utökade ekonomiska resurser för Myndigheten för stöd till trossamfund att arbeta med fler kommuner och myndigheter får gynnsamma effekter som bidrar till förutsättningar för ökad trygghet och ett mer socialt hållbart samhälle. Utökade ekonomiska resurser krävs för fler utbildningsinsatser över landet. Utökade ekonomiska resurser krävs för att sammanställa, utvärdera och konsekvensbeskriva kommuners och trossamfunds exempel på samverkan så att större seminarier för erfarenhetsutbyte och jämförande studier kan ske med kvalitet. Av det antal kommuner som vill etablera kontakt och få stöd och utbildning kan myndigheten inte tillmötesgå i närheten alla.

Vidare, de två huvudhandläggarna reste under förra året ca 7 000 mil i sina uppdrag att nå ut med utbildning och stöd. Ytterligare en aspekt som gör dessa uppdrag ekonomiskt kostsamma är att pga. upprepade händelser där handläggare på resas bilar vandaliserats och person utsatts för hot och åverkan på sitt fordon med syfte att orsaka svår skada på person kan myndigheten inte längre låta dessa handläggare kör sina egna fordon pga. repressalier. År 2019 uppgick därför som ytterligare utgift för detta uppdrag hyrbilskostnader på över 90 000 kr.

För att kunna möta det som är beskrivet ovan, uppfylla något mer av de behov och förväntningar som finns från andra myndigheter inklusive län och kommuner och stödjande trossamfunden i deras eget arbete med krisberedskap behöver Myndigheten för stöd till trossamfund förstärkas med ytterligare resurser.

För utbildningsåtaganden och nationella konferenser, för ökade omkostnader för säkrare resor för berörda handläggare, för erfarenhetsutbyte och kunskapsförmedling mellan och till kommuner och myndigheter behöver förvaltningsanslaget tillföras 500 000 kr.

5.3. Administration

Administrationskostnaderna har ökat det senaste året. Detta beror till stor del på det nya prismodellsystem som Statens Servicecenter (SSC) infört under 2014 och som medfört en höjning för SST från att år 2013 betalade 425 000 kr till att 2018 betala nästan 856 000 kr. Summan var högre 2017 men det berodde på diverse kostnader för uppdatering av ett av SSC:s ekonomisystem som togs ut av deras helkunder. Liknande kostnader för andra uppdateringar eller byten av system har aviserats. Ett av dessa är det nya systemet kallat *Primula*. För de nästkommande fem åren kommer myndigheten att behöva betala 130 000 kr per år, totalt 650 000 kr, för att få tillgång till detta system. Den sista december 2019 avled hastigt myndighetschefen för SST. Detta har gjort att extrapersonal har fått lov att köpas in per timma för att tidskravet för t.ex. att inkomma med fullständig årsredovisning och detta budgetunderlag skulle kunna mötas.

För att möta dessa höjningar, fördyrningen av ekonomihanteringen genom uppdateringar av befintliga system och de höjda kostnaderna för att uppfylla de nya kraven på e-arkiv och ekonomisystem måste **förvaltningsanslaget tillföras 600 000 kr.**

5.4. Konsekvenser av myndighetens nya ledningsform

Under 2015 fick Statskontoret i uppdrag att göra en översyn av myndighetens ledningsform. En rapport presenterades i november 2015. Utöver själva ledningsformen tog rapporten också upp frågor kring SST:s uppdrag och instruktion. Efter beslut av regeringen

bytte myndigheten namn den 1 juli 2017 och fick en reviderad förordning och ny instruktion gällande namn, ledningsform och uppgifter. Detta påverkar och utvecklar kansliets arbete när det gäller kontakten med och stöd till icke statsbidragsberättigade trossamfund, inklusive Svenska kyrkan. Det innebär också att myndighetens uppgift som expertorgan görs till huvuduppdrag vilket också ställer än högre krav på bred kompetens inom kansliet. Därtill kommer ett ökat tryck på kansliet när det gäller att besvara frågor från trossamfund, myndigheter och allmänhet, besöka och hålla kontakt med nyetablerade trossamfund och möta den ökade administration som fler statsbidragsberättigade trossamfund innebär.

Myndigheten inkom under 2018 till Kulturdepartementet med en fördjupad redovisning kring vad arbetet hittills innefattat och vad det skulle kunna innebära framgent. Till detta kommer behovet att fortsätta kunna erbjuda kurser, kompetenshöjande, till lokala trossamfundsledare och andra ledare inom trossamfunden.

5.4.1. Utökning av tjänster

- För att kunna jobba långsiktigt både med uppgiften att vara expertorgan utåt och främja dialogen mellan staten och trossamfunden, som enligt myndighetens uppfattning bör vara inriktat på det regeringsuppdrag myndigheten haft kring Värna demokratin, bör förvaltningsanslaget tillföras medel så att detta kan bli en ordinarie verksamhet. Uppgiften kan inte längre få anses som ett kortsiktigt uppdrag utan i dagens Sverige, där så många fler nu är inkluderade i områdena som behöver SST:s stöd och utbildning måste en reguljär satsning på demokratiseringen i samhället, i och mellan trossamfunden permanentas.
- Den starkt utökade mängd av ekonomiska transaktioner och administration som orsakas av myndighetens utökade ansvar, inte minst vad gäller krisberedskapen måste en halvtidstjänst gällande administrationen tillföras. I denna tjänst ska också det helt nya ekonomisystem som SSC startar för myndighetens del i höst, Primula, att delvis infogas. Likaså det ökade behovet av stöd och information till kommuner och landsting ökar antalet timmar som krävs för den administration, översyn och uppföljning
- Myndigheten har under åren haft begränsade behov av juriststöd. I de få fall myndigheten funnit detta nödvändigt har kompetens införskaffats med stöd av andra myndigheter. För att bereda för eventuella ändringar som kan komma framgent är det rimligt att förbereda för mer juriststöd som, om myndighetens uppdrag förändras, kan byggas på till en halvtidstjänst.

Detta sammantaget kräver att förvaltningsanslaget tillförs 2 500 000 kr.

5.5. Utökad forskningssamarbete

Myndighetens roll som expertmyndighet kräver att bredden av samverkan och samarbete med inte bara andra statliga myndigheter utökas, utan även att den akademiska medverkan fördjupas. SST har under de senaste åren tagit fram ett antal publikationer som är unika och onekligen av vikt för trossamfundens arbete, men allra främst för civilsamhället och ett antal utbildningsnivåer och inriktningar. Dagens läge gällande problemen med våldsbejakande extremism, parallellt med Regeringens målsättning av ett Sverige där religionsfriheten är verklig kräver att fler sektorer samverkar och samarbetar.

Vid Södertörns högskola finns konkreta planer på att under året starta ett verksamhetscenter med inriktning mot fyra samhällssektorer: vård och omsorg, skola och utbildning, polis- och säkerhetsarbete och offentlig förvaltning. De publikationer som SST under åren tagit fram har krävt att knyta forskare från olika fakulteter vid olika universitet till verksamheten för att ta fram dessa. Samtidigt jobbar SST hela tiden mot en bredare målgrupp av intressenter såsom kommuner och landsting, tillsammans med bl.a. MSB och Polisen. Den andliga vården, till vilken SST fördelar visst statsbidrag, samt allt intresse från allt från grundskola till akademi som kräver SST:s delaktighet och utbildning. Att vara del av den samverkansnod som Södertörns högskola kommer att starta skulle på så många fronter förenkla och bredda möjligheten att samarbeta med lämpliga forskare, samtidigt som de utbildningar som kommer att få del av verksamhetscentrets sektorer, som polisutbildning och vårdsektorn, kommer att kunna få del av den expertkompetens som Myndigheten för stöd till trossamfund besitter.

För att kunna nyttja denna sammansatta kompetenssatsning bör förvaltningsanslaget tillföras 500 000 kr.

5.6. Utökat samarbete mellan trossamfunden

Regeringens ambition att utöka den upplevda religionsfriheten kräver inte bara en fungerande och utvecklande dialog mellan institutioner, myndigheter och kommuner. De viktiga komponenterna av trossamfundens praktiska samarbete kring frågor såsom kränkningar av troende, förståelse hos personal och företrädare inom vården eller tillgången till lokaler att tillgå är sektorer som inte direkt ingår i SST:s nuvarande åtaganden. En utökad dialog mellan de lokala trossamfunden, eller regionala och nationella finns, men det praktiska där trossamfund kan tala med trossamfund själva måste byggas upp och bli funktionellt. Under tidigare år har medel funnits för den verksamhet som kallas SIR, Sveriges Interreligiösa Råd, där trossamfund tillsammans kan behandla frågor av praktisk och funktionell karaktär. I SIR:s arbete behövs information och kunskap från SST som expertmyndighet. **För att kunna stötta och utveckla den här typen av samrådsfunktion behöver för året 50 000 kr tillföras på förvaltningsanslaget.**

5.7. Sammanfattning, Myndigheten för stöd till trossamfund

Sammanfattningsvis förslås att anslag 9:1, Myndigheten för stöd till trossamfund, tillförs 4 150 000 kronor.

6. ANSLAG 9:2 STÖD TILL TROSSAMFUND

Bidrag till trossamfund kan utgå i form av *Organisationsbidrag*, *Verksamhetsbidrag* och *Projektbidrag*.

Organisationsbidrag kan beviljas trossamfund och lokala församlingar för att de skall kunna bedriva en aktiv och långsiktigt inriktad religiös verksamhet. Centralt i verksamheten är gudstjänst, själavård, undervisning och omsorg. Den större delen av statsbidraget skall utgöras av organisationsbidrag. (Sid. 68 i propositionen Staten och trossamfunden – stöd, 1998/99:124)

Verksamhetsbidrag beviljas för sådana verksamheter som trossamfunden bedriver och som staten har ett särskilt intresse av att stödja. De två områden som nämns i förordningen om statsbidrag till trossamfund är viss teologisk utbildning och andlig vård inom sjukvården.

Projektbidrag kan beviljas som lokalbidrag, etableringsbidrag och särskilt utbildningsbidrag.

Det totala anslaget till SST för stöd till trossamfund har från år 2016 till 2020 uppgått till (under 2015 höjdes säkerhetskostnader med 7 miljoner och 10 miljoner anslags till flyktingarbete, under 2016 anslags 2,5 miljoner till flyktingarbete, 2018 flyttas 10 miljoner kronor gällande säkerhetskostnader från myndigheten):

År	2016	2017	2018	2019	2020
Belopp (tusen kr)	94 294	91 913	81 919	81 919	81 919

6.1.1. Organisationsbidrag

För trossamfunden och deras församlingar är det av vikt att kunna påräkna ett grundläggande stöd för finansiering av löpande kostnader vilket organisationsbidraget möjliggör. Fördelningsprinciperna för bidraget har utformats så att bidraget skall medverka till att ge en långsiktighet och stabilitet i församlingarnas verksamhet.

Under de senaste åren har ett nytt mönster framträtt bland trossamfunden. Även om medlemsantalet i stort sett är stabilt grundar många samfund, främst i Sverige nyetablerade, som finns i storstadsområdena nya församlingar ute i landet samtidigt som de lite äldre svenska samfunden står inför nya utmaningar när det gäller strukturer och samverkan. Man kan dock också utläsa att de längetablerade frikyrkorna mer och mer börjar etablera församlingar där merparten av medlemmar och regelbundna deltagare är nyanlända i Sverige, och i de sedan länge etablerade församlingarna kan man mer ofta se hur lokal verksamhet etablerar grupper och aktiviteter speciellt för i det geografiska området sent ankomna etniska och språkliga grupper. Båda dessa mönster kräver en långsiktighet i det nya man bygger upp för att möta människors behov och finnas på platser dit människor mer eller mindre frivilligt flyttar. Därtill har flera samfund nu efter flera år i Sverige nått en sådan stabilitet och livskraft att de blivit statsbidragsberättigade genom regeringsbeslut eller genom medlemskap i något av samverkansorganen som nämns i förordningen.

Från och med år 2020 har Trossamfundet Jehovas vittnen gjorts statsbidragsberättigat. I den utredning som Ulf Bjereld lämnade till Regeringen år 2018 läggs många nya förslag för att rätten att söka om att bli statsbidragsberättigat trossamfund ska förnyas och stämma bättre med samtiden. Två av förslagen är att sänka kravet på antalet medlemmar från 3 000 personer till 1 000 personer, samt att ett trossamfund inte längre nödvändigtvis måste ha en viss spridning över landet. Utöver dessa två kommer en sådan förändring, skulle den komma att genomföras under år 2021, medföra en helt annan bild av behovet av medel för organisationsbidrag.

Flera samfund som inte än har sökt hos regeringen att bli statsbidragsberättigade står i kontakt med SST och en del kommer med stor sannolikhet att ansöka. Utöver att detta innebär en ökad arbetsinsats för kansliet när det gäller att administrera fler statsbidragsmottagare innebär det samtidigt att organisationsbidraget till enskilda trossamfund sjunker då fler skall dela på kakan om inte bidraget höjs.

Av det totala statsbidraget år 2020 på 81 919 000 kr går ca 74 % till organisationsbidrag, 13 % till projektbidrag och 13 % till verksamhetsbidrag.

SST anser att det är av största vikt att organisationsbidraget utvecklas positivt. Utöver de nya mönster och behov som nämnts ovan är det organisationsbidraget som ger trossamfundet den största möjligheten att långsiktigt planera och prioritera sin verksamhet. Statsbidraget per betjänad ligger i år på 69,56 kr vilken är en sänkning med 60 öre jämfört med 2019. Om inte 1,5 miljoner flyttats över från projektbidrag till organisationsbidraget hade minskningen blivit betydligt större. Jämför man med 2015 så är sänkningen 6,11 kr per betjänad.

Organisationsbidraget år 2020 har fått sänkas till 69,56 kr per betjänad, detta trots att nästan $\frac{3}{4}$ av det totala statsbidraget fördelas som organisationsbidrag. För att kunna hålla den låga nivån av 69,56 har fördelningen av statsbidraget år 2020 fått konsekvensen *att två av projektbidragen inte kunnat utlysa: Lokalbidrag för byggnation, nyköp och genomgripande upprustning samt Särskilt utbildningsbidrag.*

Bidragutvecklingen för organisationsbidraget har varit följande:

År	Fördelat till trossamfund och församlingar som organisationsbidrag	Antal betjänade*	Bidrag per betjänad i kronor
2011 ☐	40 650 000	754 525	53,87
2012 ☐	49 340 000	749 271	65,18
2013 ☐	49 357 000	757 831	65,12
2014 ☐	49 407 000	749 865	66,07
2015 ☐	57 162 000	735 088	75,67
2016 ☐	56 742 620	761 584	74,51
2017	56 923 000	792 904	71,53
2018 ☐☐	57 769 000	819 443	70,30
2019 ☐☐☐	59 269 000	844 406	70,16
2020 ☐☐☐☐	60 269 000	865 721	69,56

- 500.000 kr har också årligen utbetalats till de nordiska kyrkorna. Från och med 2017 behandlas de nordiska kyrkorna på samma sätt som övriga.
- 1 miljon kronor in-tecknades från anslagsbehållningen för att sänkningen per be-tjänad inte skulle bli för stor.
- För att behålla ungefärligt samma nivå på bidrag per betjänad har lokalbidraget re-ducerats med 1,5 miljoner kronor och flyttats till organisationsbidraget.
- För att behålla ungefärligt samma nivå på bidrag per betjänad har lokalbidraget minskats ytterligare från föregående år, vilket inte gör det möjligt att utlysa lokalbi-drag år 2020 utan endast betala ut utestående åtaganden från tidigare samt bidrag för anpassning för personer med funktionsnedsättning.

* Observera att kolumnen antal betjänade anger statistik från två år tillbaka. Det som står i kolumnen för 2020 är alltså statistik per den 31 december 2018.

Vissa trossamfund har hjälp av staten med uppbörd av avgifter. Kostnaden för detta har reducerat statsbidragen. För att få en bättre jämförelse mellan åren har kostnadsreducering inte skett i ovanstående tabell.

6.1.2. Sammanfattning, Organisationsbidrag

SST bedömer att organisationsbidraget behöver höjas med 12 000 000 kr.

6.2. Verksamhetsbidrag

6.2.1. Bidrag till teologisk utbildning vid angivna högskolor/seminarier

Verksamhetsbidrag får beviljas för teologisk utbildning vid de i förordningen uppräknade teologiska högskolorna/seminarierna.

Den utbildning vid de teologiska högskolorna som finansieras genom andra former av statligt stöd har ej legat till grund för bidraget från SST.

Metodistkyrkans Nordiska Teologiska Seminarium har från och med mitten av 2008 sin verksamhet inom ramen för Teologiska Högskolan i Stockholm (THS). (THS bytte under år 2019 namn till Enskilda Högskolan Stockholm.) Den statsbidragsberättigade verksamheten på seminariet har därför upphört. Från och med 1 juli 2014 har den statsbidragsberättigade verksamheten vid Korteboskolan upphört i och med att pastorsutbildningen där nu ingår i den för Svenska Alliansmissionen, Pingst och Evangeliska frikyrkans gemensamma utbildning. Från höstterminen 2019 gavs ingen statsbidragsberättigad utbildning på Prästseminariet i Stockholms katolska stift.

För 2019 har myndigheten fördelat 850 000 kr till de teologiska högskolorna och seminarierna. Under 2017 utvärderades fördelningsprinciperna för detta bidrag till teologisk utbildning i dialog med berörda utbildningsinstitutioner. Inget behov av att ändra fördelningsprincipen framkom.

6.2.2. Bidrag till andlig vård inom sjukvården

Med andlig vård inom sjukvården avses arbetet som trossamfunden utför på sjukhusen genom särskilda tjänster till stöd för patienter, närstående och personal. Det är inte att likställa med de besök som trossamfunden/församlingarna gör till egna medlemmar i händelse av sjukhusvistelse. Det sistnämnda uppfattas som medlemsvård och omfattas inte av bidragen till andlig vård inom sjukvården. En grundläggande utgångspunkt för sjukvården är att: *”Vården ska ges med respekt för alla människors lika värde och för den enskilda människans värdighet...”* (Hälso- och sjukvårdslagen 2017:30 kap. 3 §1). Det innebär att bland annat att det betonas att en god vård ska utgå från individens hela situation, vilket även innefattar hänsynstagande till individens existentiella och andliga behov. Flera regioner har under senare år uppmärksammat vikten av andlig vård och genom särskilda överenskommelser tydliggjort dess plats och roll inom sjukvården.

Verksamhetsbidraget för andlig vård inom sjukvården utgår till bidragsberättigade trossamfund med tjänster för andlig vård inom sjukvården och till utbildning av medarbetare inom den andliga vården i sjukvården.

Bidrag utgår till sjukhuspastorer/präster/diakoner, ordenssystrar, sjukhusimamer, samt muslimska och buddhistiska sjukhuskoordinatörer. Tjänsterna inom den andliga vården förutsätter betydande egeninsatser från församlingarna. För den kristna delen innebär det som regel att lokala församlingar står för cirka 60–70 % av kostnaderna för tjänsterna med hjälp av insamlade medel. Trossamfund som har så kallade koordinatörstjänster, bidrar med egeninsats genom de ideella insatser som görs av personer från församlingarna som finns på särskilda kontaktlistor och som kallas in till sjukhusen vid behov. Det bör noteras i detta sammanhang att insatserna vid sjukhusen i huvudsak riktar sig till människor eller utgörs av uppdrag som inte har en direkt koppling till den egna församlingens eller trossamfundets verksamhet. Den andliga vården i sjukvården är en tjänst som församlingarna bidrar med in i samhället. Det innebär att egeninsatserna från församlingarna både är en stor utmaning ekonomiskt och personellt, som har sin grund i ett starkt engagemang för den andliga vården i svensk sjukvård.

Under senare år har smärre uppjusteringar av bidraget till den andliga vården i sjukvården kunnat göras. Från år 2019 till år 2020 är ökningen totalt 100 000 kronor. Den ökningen möjliggjorde i första hand att sysselsättningsgraden för några befintliga tjänster kunde få en liten justering uppåt, men också att bidraget ökades något där det var särskilt kännbart att bidragsnivån stått stilla under flera år samtidigt som kostnaderna stigit. Uppjusteringen har framför allt rört de trossamfund som är i uppbyggnadsskedet av sina tjänster. På flera håll i landet uttrycks behov av att skapa ytterligare tjänster för andlig vård eller att utöka befintliga tjänster. För den muslimska delen är det två behov som särskilt nämnts under flera års tid. Dels en koordinatörstjänst på Skånes Universitetssjukhus i Lund för att komplettera den sjukhusimamtjänst som finns på sjukhuset i Malmö. I nuläget betjänar halvtidstjänsten i Malmö båda de stora sjukhus som tillsammans utgör Skånes Universitetssjukhus. Dels en koordinatörstjänst kopplad till något av sjukhusen i Norrland. I nuläget finns endast en koordinatörstjänst norr om Uppsala. Den finns i Umeå, men skulle behöva kompletteras med en tjänst i exempelvis Gävle eller Sundsvall. Den ortodoxa kristna delen är också i behov av en förstärkning endera genom ökning av sysselsättningsgraden av någon tjänst eller genom ytterligare någon tjänst. Här nämns bland annat Universitetssjukhuset i Linköping.

En ökning av bidragsmedlen till den andliga vården i sjukvården är nödvändig också för att skapa stabilitet för de befintliga tjänsterna. Majoriteten av tjänsterna har under de senare åren inte fått någon uppräknning alls av bidraget. Det skapar svårigheter bland annat med

tanke på avtalsenliga lönehöjningar. Att sysselsättningsgraden är stabil och inte minskas är bland annat avgörande för att beredskapen under kvällar och helger ska kunna upprätthållas. Det är av största betydelse eftersom det på en majoritet av sjukhus endast är personal inom den andliga vården inom sjukvården, av dem som arbetar med psykosocialt stöd på sjukhusen, som kan kallas in under kvällar och helger vid akuta lägen och vid olyckstillbud.

Utbildningsinsatser för medarbetare inom den andliga vården i sjukvården fortsätter vara ett prioriterat område. Det ska ses som en viktig del för kvalitetssäkringen av denna verksamhet. Inom de muslimska och buddhistiska delarna av den andliga vården genomförs under år 2020 fördjupande utbildningar med syfte att utveckla kompetens och skapa modeller för framtida utbildningar. Det kommer att innebära en fortsatt hög total utbildningsbudget. Att utbildningarna håller god kvalitet är viktigt inte minst eftersom medarbetarna inom den andliga vården alltmer efterfrågas för exempelvis utbildningstillfällen för personalgrupper, inom sjukhusens etiska råd och i tvärprofessionella team som arbetar med särskilda patientgrupper såsom ALS-patienter och inom den palliativa vården.

Den kristna delen av den andliga vården i sjukvården som uppbär bidrag via Myndigheten innefattar cirka 55 medarbetare. Buddhisterna har två koordinatörer med en sysselsättningsgrad på vardera 40 %. Den muslimska delen innefattar fem sjukhusimamer på halvtid och åtta koordinatörer på 25–35 % av heltid.

För 2020 fördelas 10 100 000 kr som bidrag till andlig vård inom sjukvården.

En uppräknig av bidraget är angeläget. Det motiveras av: 1. Att möjliggöra tillkomsten av de två tjänster som nämns för den muslimska andliga vården. 2. Att säkerställa en fortsatt stabilitet kring tjänsterna mot bakgrund av ökade kostnader men också för att öka sysselsättningsgraden något för en eller ett par av de ortodoxa kyrkornas tjänster. 3. En fortsatt prioritering av utbildningsinsatserna för medarbetarna samt att ge möjlighet till utvecklingen av utbildningsmodeller för den muslimska och den buddhistiska delen av den andliga vården i sjukvården.

För år 2021 föreslås därför en uppräknig med 400 000 kronor.

6.2.3. Sammanfattning, Verksamhetsbidrag

SST bedömer att verksamhetsbidrag behöver höjas med 400 000 kr.

6.3. Projektbidrag

6.3.1. Lokalbidrag

Historik

Kyrkobyggnadens betydelse har belysts i flera utredningar under 1990-talet. I 1993 års samlingslokalutrednings betänkande, *Mycket Under Samma Tak*, SOU 1994:32 som speciellt behandlar bidragen från SST, framhålls att behovet av gudstjänstlokaler är grundläggande för trossamfunden. I utredningen som till stor del fortfarande är aktuell betonas invandrarsamfundens behov av gudstjänstlokaler vid etablering på nya orter och vid konsolidering av församlingar, anpassning av gudstjänstlokaler till personer med funktionsnedsättning, samt frikyrkornas behov av genomgripande upprustning av sina gudstjänstlokaler.

År 2003 överlämnades utredningen *Allmänna samlingslokaler – demokrati, kultur, utveckling*, SOU 2003:118 till regeringen. SST har därefter yttrat sig över utredningen och framhåller då bl.a. behovet av olika typer av samlingslokaler och statligt stöd till lokaler. Särskilt framhålls att stödet till trossamfundens lokaler bör utvecklas.

Från och med år 2002 återinfördes ett statsbidrag till Svenska kyrkan för underhåll av kulturhistoriskt värdefull egendom. Något som inte gäller för andra trossamfund. Bidrag har tidigare lämnats ur den då statliga Kyrkofonden.

I Regeringsskrivelsen 2017/18:246 *”En politik för engagemang – långsiktighet och oberoende för civilsamhället”* skriver regeringen:

”För regeringen är det viktigt att civilsamhället har förutsättningar att bedriva långsiktig verksamhet genom den infrastruktur som bl.a. de allmänna samlingslokalerna innebär. Genom att fördela stöd främjar regeringen tillgång till förenings- och samlingslokaler i alla delar av landet. Inte minst kan de aktiviteter och den gemenskap föreningslivet erbjuder bidra till att människor känner sig delaktiga i samhället såväl som i demokratin.” (sid 33)

Myndigheten menar att detta har även giltighet för den del av civilsamhället som trossamfundet utgör.

Den 16 juni 2011 presenterade regeringen *”En strategi för genomförandet av funktionshinderpolitiken 2011 – 2016”*. Där framhålls att regeringen bland annat ska inrikta insatser på att

”samhället skall utformas så att personer med funktionsnedsättning i ökad utsträckning ges förutsättningar att leva självständigt och göra egna val” (sid 38) och *”för att de insatser som syftar till att ge människor med funktionsnedsättning stöd ska leda till full delaktighet i samhället måste arbetet präglas av att förbättra den fysiska tillgängligheten för människor”* (sid 38).

Denna inriktning och vilja som regeringen presenterar i strategin bör rimligen innebära en förstärkning av bidraget för anpassning av gudstjänstlokaler till personer med funktionsnedsättning. Nya lösningar angående anpassning har kommit under de senare åren, dock oftast kostsamma.

Lokalbidraget i dag

Lokalbidrag får enligt förordningen beviljas för att skaffa lokaler genom nybyggnad eller köp, bygga om eller rusta upp församlingens lokaler, anpassa församlingens lokaler till personer med funktionsnedsättning.

Anslaget för lokalbidrag beskars kraftigt 1997 till storleksordningen 2 miljoner kr. Riksdagen framhöll då att det var en tillfällig sänkning av bidraget. SST beslutade i den situationen att endast utlysa bidrag till anpassning av gudstjänstlokaler till personer med funktionsnedsättning.

I budgetpropositionen för 2013 återinförs ett lokalbidrag på 1997 års nivå, alltså en höjning med 10 miljoner kr. I år 2014 budgetproposition fanns en extra satsning på lokalbidrag med 1,5 miljoner vilket gjorde den sammanlagda summan för 2014 blev 13,5 miljoner att fördela. År 2015 fanns ett lokalbidrag på 23 miljoner varav 10 miljoner var öronmärkta för säkerhetshöjande åtgärder. Av dessa fick högst 700 000 kr användas till utbildningsinsatser rörande säkerhet. För 2016 var summan 8 miljoner för säkerhetshöjande åtgärder, inkl. 700 000 kr för utbildningsinsatser rörande säkerhet. År 2018 drogs projektbidraget ned

med 10 miljoner kronor i och med att bidrag till säkerhetshöjande åtgärder kom att under året förflyttas till annan myndighet och fick en förordning som var mer inkluderande än vad som hittills varit möjligt. Dock försenades denna nyordning gällande bidrag till säkerhetshöjande åtgärder till att träda i kraft 1 oktober 2018 vilket gjorde att SST fram till dess fick administrera detta bidrag även då det inte längre låg hos myndigheten.

Vid ansökningstidens slut år 2019 hade 29 ansökningar om lokalbidrag, till ett projektvärde i närheten av 76 miljoner kronor kommit in. Detta är i sig mer än en halvering av projektsumman år 2018 men visar inte på en sänkning av åtaganden hos församlingar som är i stånd att bygga eller köpa församlingslokaler utan en konsekvens av de ändrade tillämpningsföreskrifter som myndigheten började tillämpa år 2019. I de nya tillämpningsföreskrifterna finns den prioriteringsordning som myndigheten tillämpar:

Principer för prioritering av bidragsansökningar gällande lokalbidrag samt bidrag för anpassning av lokaler för personer med funktionsnedsättning

Följande prioriteringsordning kommer att tillämpas:

- Anpassningsbidrag ska alltid prioriteras
 - Bidrag till genomgripande upprustning av permanenta församlingslokaler ska prioriteras före bidrag till nybyggnation eller nyförvärv. Totala projektsumman får inte överskrida 5 miljoner kronor.
 - Bidrag till projekt överskridande en totalsumma av 5 miljoner kronor eller mer ska principiellt inte beaktas.
- I exceptionella fall, och fall där summan marginellt överstiger 5 miljoner kronor, ska ansökan först diskuteras med myndighetschefen eller den myndighetschefen hänvisar till.
- Bidrag till projekt för upprustning eller nyförvärv av sommargårdar kan ej beviljas.
 - Om nödvändigt kommer samfund med få eller inga egna lokaler att prioriteras.

Detta gör att inga projekt över totalt 5 miljoner kronor togs emot. I praktiken är försämringen enligt ovan ett stopp för församlingar att få ett lokalbidrag. Det finns nästan inte brukliga fastigheter att införskaffa någonstans i Sverige för 5 miljoner kronor eller mindre. Man skulle kunna ha fortsatt att låta ansökningar för projekt för större summor, men med den varje år reducerade bidragsdel som har kunnat anslås för lokalbidrag så blir det vanligtvis endast ett symboliskt, och inte funktionellt bidrag, som skulle kunna ges. Man måste också ta i beräkning att även sådant bidrag gör att någon annan, ännu mindre bemedlad församling, kommer att få ett ännu lägre, eller inget bidrag alls. Bidraget är alltså inte längre funktionellt och det ökande antalet betjänade som måste få del av Organisationsbidraget i första hand, gör att i år, 2020, finns inte medel att utlysa lokalbidrag.

Antalet ansökningar för bidrag till anpassning av lokaler för personer med funktionsnedsättning som hade kommit in år 2019 var 39 vilkas projektvärde uppgick till drygt 8,8 miljoner kronor.

En ökning av lokalbidraget på minst 15 000 000 kr torde vara rimligt utifrån det stora behov som finns bland främst de så kallade invandrarsamfunden, nyetablerade trosamfund, när det gäller att bygga eller köpa egna lokaler för sin verksamhet. Till detta kommer också ett allmänt fortsatt behov av att anpassa lokaler för personer med funktionsnedsättning. Utan en ökning över lag av det statsbidrag myndigheten fördelar kommer projektbidragen, och där ibland lokalbidraget i praktiken inte kunna fördelas i framtiden.

6.3.2. Etableringsbidrag

Projektbidrag för etablering kan lämnas till ett trossamfund eller en församling som huvudsakligen betjänar till landet invandrade trosbekännare.

Flera av de nyetablerade trossamfund, speciellt de muslimska, har under de senaste åren etablerat verksamhet på nya platser i landet. Många av dessa nyetableringar är resultatet och konsekvensen av de många flyktingar som kommit till Sverige de senaste åren och bosatt sig utanför storstadsområdena. Nyetableringen fortsätter och etableringsbidraget ger församlingarna ekonomiska möjligheter för fortsatt etablering. Även andra trossamfund, framförallt kristna, har haft invandring särskilt från Irak, Egypten, Eritrea och Etiopien vilket ställer krav på etablering av ny verksamhet på nya orter. Detta gäller också Mandéer och Aleviter och i viss mån Sveriges Buddhistiska Gemenskap.

För år 2020 inkom 65 ansökningar var av 38 stycken beviljades bidrag, 8 stycken har bordlagts för vidare beredning och 11 stycken getts avslag. För år 2020 har 1 250 000 kr reserverats för ändamålet. Storleken för bidraget år 2020 blir det samma som föregående år, alltså 25 000 kr per ansökan, så att så många som möjligt skall kunna få del av det. Totala beloppet för året är därmed 250 000 kr lägre än för år 2019 vilket är ytterligare en konsekvens för att Organisationsbidraget inte ska bli för litet per betjänad, som redovisats tidigare här.

SST bedömer bidraget som angeläget och föreslår därför en höjning på 250 000 kr för år 2021.

6.3.3. Bidrag för utbildning och fortbildning av funktionärer i trossamfund som saknar egna utbildningsinstitutioner i Sverige

Projektbidrag får lämnas för utbildning och fortbildning av funktionärer i trossamfund som saknar egna utbildningsinstitutioner i Sverige. Frågan om utbildning av funktionärer är aktuell inom de nyetablerade trossamfund. Flertalet av dessa samfunds religiösa ledare kommer från annat land än Sverige och har oftast inte en svensk grundutbildning. Behovet av att utbilda ledare som vuxit upp i Sverige på akademisk nivå har framhållits av flera av dessa samfund. Rekryteringssvårigheter föreligger dock varför bidragsbehovet inte blir särskilt stort. År 2019 inkom endast fyra ansökningar, vilka beviljades.

Enligt SST:s tillämpningsföreskrifter kan också bidrag användas till kurser för funktionärer med administrativa eller organisatoriska uppgifter inom samfund/församling. Under senare år har detta skett med kassör och ordförande som målgrupp. Kurser som varit uppskattade och välbesökta. SST ser ett behov av att bredda dessa kurser till att omfatta grundläggande frågor rörande föreningskunskap, föreningsteknik och förenings/församlingars relation till bland annat kommuner och kommunala organ. Under 2018 kunde dessa kurser genomföras med särskilt anslag från regeringen i och med att myndigheten har haft ett särskilt regeringsuppdrag kring detta.

Många av trossamfund, möjligen speciellt inom den ortodoxa gruppen kyrkor, har vuxit kraftigt under de senaste åren och är under snabb utveckling. Detta är många av de till Sverige på senare år invandrade trossamfund som är i akut behov av att ytterligare få del av den typ av kurser som gäller det svenska samhället, demokrati och föreningsjuridik. Denna kompetensutveckling är basal för att trossamfundens etablering ska utvecklas korrekt och i en demokratiskt baserad organisationsmodell. Trots detta så har myndigheten i år, *inte kunnat utlysa bidraget alls på grund av att så mycket som möjligt av statsbidraget*

74 %, har behövt fördelas som Organisationsbidrag. Detta innebär också att funktionärsutbildningarna som exemplifieras ovan, inte heller kommer att kunna rymmas ekonomiskt.

Sammantaget beräknas behovet av medel för utbildning av funktionärer i trossamfund till 500 000 kr.

6.3.4. Sammanfattning, Projektbidrag

SST bedömer att projektbidraget behöver höjas med 15 750 000 kr.

7. Investeringar och räntekontokredit

SST har ett framtida behov av att investera i IT och kansliet under de närmsta åren.

Verksamhetsinvesteringar

	2019	2020	2021	2022	2023
	Utfall	Prognos	Beräknat	Beräknat	Beräknat
Verksamhetsinvesteringar					
Immateriella investeringar					
Datasystem, rättigheter m.m.			50	100	50
Materiella investeringar					
Maskiner, inventarier och installationer m.m.			40	40	90
Byggnader, mark och annan fast egendom					
Övriga verksamhetsinvesteringar					
Summa verksamhetsinvesteringar	0	0	90	140	140
Finansiering					
Lån i Riksgäldskontoret (2 kap. 1 § kapitalförsörjningsförordningen)			90	140	140
Bidrag (2 kap. 3 § kapitalförsörjningsförordningen)					
Finansiell leasing (2 kap. 5 § kapitalförsörjningsförordningen)					
1709001 001 Myndigheten för stöd till trossamfund					
Summa finansiering	0	0	90	140	140

Låneram och räntor för verksamhetsinvesteringar

	2019	2020	2021	2022	2023
Låneram och räntor för verksamhetsinvesteringar	Utfall	Prognos	Beräknat	Beräknat	Beräknat
IB lån i Riksgäldskontoret		0	0	68	147
Nyupplåning (+)			90	140	140
Amorteringar (-)			-22	-61	-91
UB lån i Riksgäldskontoret	0	0	68	147	196
Beslutad/föreslagen låneram	200	200	200	200	200
Ränteutgifter	0	0	2	3	4
Finansiering av räntor och avskrivningar					
1709001 001 Myndigheten för stöd till trossamfund			24	64	95
Övrig finansiering					
Summa finansiering	0	0	24	64	95
Summa amorteringar och ränteutgifter	0	0	24	64	95

Räntekontokredit i Riksgäldskontot

Räntekontokredit i Riksgäldskontoret	2019 Utfall	2020 Prognos	2021 Beräknat
Maximalt utnyttjad räntekontokredit under året		500	500
Minsta behållning på räntekontot under året	38		
Behållning på räntekonto i Riksgäldskontoret	1 747	500	500
Räntekontokredit i Riksgäldskontoret			
Beslutad/föreslagen räntekontokredit	695	695	695

Tabellerna ovan har lagts in i Hermes enligt direktiv från Regeringskansliet och ESV.

8. BESTÄLLNINGSBEMYNDIGANDE

Anslag 9:2

tkr	Utfall	Prognos	Förslag	Beräknat	Beräknat	Beräknat/ slutår
År	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Ingående åtagande	*10 651	***7 766	4 000	23 000	23 000	11 500
Nya åtaganden	**5 349	3 500	4 000	4 000	4 000	
Infriade åtaganden	5 810	7 100	4 000	4 000	4 000	
Utestående åtaganden vid årets slut	***7 766	4 000	4 000	4 000	4 000	
Bemyndiganderam	23 000	23 000	23 000	23 000	23 000	

* T.o.m. 2019 inklusive säkerhetsbidrag och vakt

** Myndigheten beviljade ej bidrag för säkerhetsbidrag och vakt under år 2019

*** Var av 7 172 tkr för år 2020 samt 593 500 kr för år 2021

Den drastiska minskningen av den del av statsbidraget som kan anslås till projektbidrag gör att prognos, förslag och beräknat, av den indikativa beställningsbemyndigandet, inte kan nyttjas mer än detta. I år, 2020, är det endast 10 750 tkr som kan anslås för projektbidrag och därför kan omfattas av beställningsbemyndigandet. Av dessa är nästan 7 800 tkr in-tecknade i åtaganden från föregående år. Myndigheten låter därför, som förklarats tidigare, inte utlysa alla kategorier av projektbidrag för året. Om de bidrag som utlyses inte kommer att fylla hela kvoten kan utlysning av ytterligare bidragskategorier komma att göras vid halvårsskiftet. Summorna under Förslag samt Beräknat är därför endast baserade på den summa bidrag som kan fördelas under kommande år, om inte andra delar, speciellt Organisationsbidraget kommer att behöva sänkas ytterligare för trossamfunden.

Beloppen för åtaganden för året 2020 är endast indikativa och anger hur fördelningen av utgifterna har beräknats för året. De lägre summorna är baserade på budgeten för projektbidrag för år 2020 som i sig fördelats en lägre summa än t.ex. år 2018 till projektbidrag.

Skälet till beställningsbemyndigande är att enligt SST:s tillämpningsföreskrifter har en församling möjlighet att disponera projektbidrag, gällande lokaler, upp till två år efter beslut. Denna konstruktion gör att medel som beviljats ett visst år ibland inte rekvireras för än två budgetår senare. Att korta ner tiden är inte rimligt med tanke på att medlem ska bekosta strukturella förändringar som tar tid att genomföra. Vid större byggnation gäller det också att säkra hela finansieringen då det statliga bidraget enbart är en liten del av detta. Detta gäller den del av projektbidraget som är lokalbidrag och bidrag till anpassning av lokaler för personer med funktionsnedsättning. Etableringsbidrag och Särskild utbildningsbidrag kan rekvireras under ett år från beslutsdatum.

Alvik den 27 februari 2020

Myndigheten för stöd till trossamfund

Åsa E. Hole
Vikarierande direktör

Statistik 2018

Antal bidragsgrundande personer (betjänade) i trossamfund relaterade till Myndigheten för stöd till trossamfund per den 31 december 2018

Trossamfund	Betjänade 2018	Betjänade 2017	Skillnad 2017-18
Frikyrkor			
Bibeltrogna Vänner- ELM	2 508	2 462	46
Equmeniakyrkan	116 043	117 508	-1 465
Evangeliska Frikyrkan	49 861	50 766	-905
Frälsningsarmén	7 700	8 368	-668
Pingströrelsen	103 198	113 229	-10 031
Sjundedags Adventistsamfundet	3 584	3 700	-116
Svenska Alliansmissionen	18 750	20 193	-1 443
Islamiska samarbetsrådet, ISR			
BIS, Bosniakiska islamiska förbundet	14 532	13 596	936
FIFS, Förenade islamiska föreningar i Sverige	36 286	33 483	2 803
IFBS, Islamiska fatwabyrån i Sverige	8 630	7 694	936
IKUS, Islamiska kulturcenterunionen	19 856	18 116	1 740
ISS, Islamiska shia samfunden	34 180	33 180	1 000
SIF, Svenska islamiska församlingarna	33 192	24 703	8 489
SMF, Sveriges muslimska förbund	43 771	40 143	3 628
Lutherska kyrkor			
Danska kyrkan i Sverige	516	422	94
Estniska evangeliska-lutherska kyrkan i Sverige	3 973	4 311	-338
Evangeliska Fosterlandsstiftelsen	38 251	33 480	4 771
Isländska kyrkan i Sverige	280	250	30
Lettiska evangeliska kyrkan i Sverige	1 282	1 329	-47
Norska kyrkan i Sverige	2 160	2 169	-9
Ungerska protestantiska samfundet	5 039	5 042	-3
Ortodoxa och österländska kyrkors ekonomiska råd, OÖKER			
Antiokiska kyrkan	1 758	1 552	206
Armeniska apostoliska kyrkan	4 628	4 600	28
Bulgariska ortodoxa kyrkan	800	800	
Eritreanska ortodoxa Tewahdo kyrkan	13 684	12 509	1 175
Etiopiska ortodoxa Tewahdo kyrkan	8 230	5 150	3 080
Finska ortodoxa församlingen	638	652	-14
Georgiska ortodoxa kyrkan	780	740	40
Grekisk ortodoxa metropolitdömet	22 856	22 511	345
Koptiska ortodoxa kyrkan	7 483	6 733	750

Makedonska ortodoxa kyrkan	6 862	6 778	84
Rumänska ortodoxa kyrkan	8 815	7 895	920
Ryska ortodoxa kyrkan, patriarkatet i Konstantinopel	3 100	3 350	-250
Ryska ortodoxa Moskva patriarkatet	2 736	2 707	29
Serbisk ortodoxa kyrkan	24 787	23 844	943
Svenska ortodoxa prosteriet	2 166	2 169	-3
Syrisk ortodoxa patriarkatets ställföreträdarskap	23 239	21 568	1 671
Syrisk ortodoxa ärkestiftet	28 772	28 455	317
Österns assyriska kyrka	8 939	8 156	783
Övriga bidragsberättigade samfund			
Alevitiska Riksförbundet	4 508	4 354	154
Anglikanska kyrkan	1 584	3 140	-1 556
Judiska centralrådet	7 979	8 270	-291
Mandeiska Sabeiska samfundet	8 307	8 297	10
Romersk-katolska kyrkan	121 274	119 001	2 273
Sveriges Buddhistiska samarbetsråd, SBS	11 492	10 233	1 259
TOTALT	869 009	847 608	21 401

Bidragsgrundande person (betjänad) innebär medlem eller registrerade regelbundna deltagare i verksamhet som organiseras av trossamfundet. I den totala siffran inräknas också Georgiska ortodoxa kyrkan som får del av statsbidraget i form av etableringsbidrag, samt Bibeltrogna vänner – ELM som är statsbidragsberättigat men ej får del av organisationsbidraget.

Fr.o.m. 2000 är Danska, Norska och Isländska kyrkorna i Sverige bidragsberättigade genom SST. Dessa kyrkor är i stor utsträckning "sjömanskyrkor". Från och med år 2015 redovisar även dessa sin statistik.

Equemeniakyrkan är den kyrka som Metodistkyrkan, Svenska Baptistsamfundet och Svenska Missionskyrkan tillsammans bildade år 2012, först dock under arbetsnamnet Trossamfundet Gemensam Framtid.

Sveriges Buddhistiska Samarbetsråd (SBS) bestod av 22 självständiga trossamfund av olika storlek vilka representerar de tre huvudinriktningarna inom buddhismen. Under år 2019 ombildades samarbetsrådet till ett registrerat trossamfund kallat Sveriges Buddhistiska Gemenskap – SBG, och beviljades statsbidrag i den formen från år 2020.

